

rotkiewicz

WILHELM ROTKIEWICZ (1906–1983)

Wilhelm Rotkiewicz urodził się w 27 lipca 1906 roku w Dokszycach na Litwie. Studia na Wydziale Elektrycznym Politechniki Warszawskiej ukończył w 1929 roku. W latach 1929–1939 był starszym asystentem w Katedrze Radiotechniki Politechniki Warszawskiej. Pracę zawodową rozpoczął, będąc jeszcze studentem, w 1928 roku w Instytucie Radiotechnicznym, a następnie był radiotechnikiem w Laboratorium Radiotechnicznym Biura Badań Technicznych Wojsk Łączności. Po ukończeniu studiów otrzymał stanowisko inżyniera laboratoryjnego w Państwowej Wytwórni Łączności, potem kontynuował pracę w Państwowych Zakładach Tele- i Radiotechnicznych (powstałych w wyniku przyłączenia w 1931 roku Państwowej Wytwórni Łączności do Państwowej Wytwórni Aparatów Telegraficznych i Telefonicznych), początkowo na stanowisku starszego konstruktora, a później — aż do wybuchu wojny — kierownika Oddziału Odborników Radiowych w Dziale Studiów. W tym okresie dał się poznać jako niezwykle zdolny konstruktor radiowego sprzętu odbiorczego. Skonstruował m.in. nowoczesne wówczas odbiorniki krótkofalowe z podwójną przemianą częstotliwości o bardzo dobrych parametrach technicznych. Był też współtwórcą (opracował część odbiorczą) konstrukcji nowego, wielce udanego typu korespondencyjnej radiostacji wojskowej. Jeszcze w okresie pracy w Państwowej Wytwórni Łączności skonstruował słynny „Detefon” — popularny, dwuzakresowy



odbiornik detektorowy z kryształkiem, czym walcie się przyczynił do rozpowszechnienia radiofonii w Polsce. Później, już w Państwowych Zakładach Teletransmisyjnych, opracował przystosowany do „Detefonu” wzmacniacz z głośnikiem „Amplifon” oraz kilka innych, mniej znanych modeli odbiorników radiofonicznych, produkowanych seryjnie.

Po wybuchu wojny w 1939 roku przedostał się wraz z grupą inżynierów do Rumunii, a następnie do Jugosławii, gdzie pracował początkowo w zakładach wojskowo-technicznych. Po zajęciu Jugosławii przez wojska hitlerowskie w 1941 roku walczył w oddziałach partyzanckich dowodzonych przez marszałka Josipa Broz-Tito, w sztabie 40. Dywizji Szturmowej, gdzie pełnił funkcję oficera łączności. Za swoją działalność został odznaczony w 1965 roku dwoma wysokimi odznaczeniami jugosłowiańskimi: Orderem Bratstva i Jedinstva sa Srebrim Vencem i Orderem Zaslugę za Narod sa Srebrim Zvezdom.

Słowa kluczowe

- radiotechnika
- technika odbioru radiowego
- kompatybilność elektromagnetyczna

R

Do Polski powrócił 9 sierpnia 1945 roku i został pełnomocnikiem rządu do spraw organizacji przemysłu teletechnicznego. W 1946 roku powierzono mu zadanie zorganizowania fabryki odbiorników radiowych w Dzierżonowie, na terenie byłych niemieckich zakładów o tej samej specjalności. Jako dyrektor (do 1947 roku) Państwowej Fabryki Odbiorników Radiowych uruchomił produkcję pierwszych odbiorników typu AGA na licencji szwedzkiej, a w Centralnym Laboratorium Konstrukcyjnym zajął się konstrukcją pierwszego polskiego powojennego odbiornika „Pionier”. Ze względu na prostotę konstrukcji i przystępną cenę, odbiornik ten odegrał wielką rolę w radiofonizacji kraju.

W latach 1948–1964 Wilhelm Rotkiewicz był kierownikiem Katedry Techniki Odbiorczej na Wydziale Łączności Politechniki Wrocławskiej. W 1949 roku został profesorem kontraktowym i kierownikiem Katedry Urządzeń Radiofonicznych. W 1954 roku uzyskał tytuł profesora nadzwyczajnego, a w 1962 roku — profesora zwyczajnego. Po reorganizacji Wydziału Łączności i utworzeniu Katedry Techniki Odbiorczej był jej kierownikiem do 1964 roku, czyli do czasu przeniesienia na Politechnikę Warszawską.

Od 1964 roku pracował na Politechnice Warszawskiej, gdzie m.in. pełnił funkcję kierownika Katedry Radiologii na Wydziale Elektroniki. W latach 1970–1976 był kierownikiem Zakładu Telewizji Instytutu Radioelektroniki Politechniki Warszawskiej. Prowadził działalność naukowo-badawczą w dziedzinie radiotechniki, techniki odbioru radiowego i miernictwa radiotechnicznego. Szczególnie bliska była mu problematyka kompatybilności elektromagnetycznej. W tej dziedzinie był autorytetem uznanym w skali międzynarodowej. W latach 1970–1980 prowadził wykłady z następujących przedmiotów: „Podstawy telewizji”, „Miernictwo radiotechniczne” oraz „Kompatybilność elektromagnetyczna”.

Równocześnie utrzymywał żywe kontakty z przemysłem elektronicznym. Pełnił m.in. obowiązki doradcy technicznego w Warszawskich Zakładach Telewizyjnych i Zakładach im. Marcina Kasprzaka. Przez wiele lat współpracował z Polskim Komitetem Normalizacyjnym oraz był przewodniczącym Branżowej Komisji Normalizacyjnej ds. Zakłóceń Radioelektrycznych przy Instytucie Łączności. Był też przewodniczącym Komisji Ekspertów ds. Oceny Jakości Odbiorników Radiofonicznych i Telewizyjnych przy Biurze Znak Jakości. Interesował się również radiestezją.

Wilhelm Rotkiewicz miał w swoim dorobku ponad 70 publikacji naukowo-technicznych, zamieszczonych w różnych czasopismach krajowych i zagranicznych. Był autorem lub współautorem wielu podręczników i książek. Fundamentalne znaczenia miały: 3-tomowa *Technika odbioru radiowego* (WNT, 1962–1973) oraz *Kompatybilność elektromagnetyczna w radiotechnice* (WKiŁ, 1978), opublikowana również jako *Electromagnetic Compatibility in Radio Engineering* (Elsevier, 1982).

Wilhelm Rotkiewicz otrzymał wiele odznaczeń, m.in.: Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski, Medal Komisji Edukacji Narodowej, Srebrny i Złoty medal „Za Zasługi dla Obronności Kraju”, Złotą Odznakę „Zasłużonego Pracownika Łączności”, Złotą Odznakę „Za Zasługi dla Rozwoju Przemysłu Maszynowego”, Złotą Odznakę Honorową „Zasłużony dla Politechniki Warszawskiej” i taką samą odznakę Politechniki Wrocławskiej, Złotą Odznakę Honorową Stowarzyszenia Elektryków Polskich, Srebrną i Złotą Odznakę Honorową Naczelnej Organizacji Technicznej oraz Medal im. Prof. Mieczysława Pożaryskiego.

Zmarł 3 grudnia 1983 roku w Warszawie. Pośmiertnie został odznaczony Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski.

Jego imię nosi Zespół Szkół nr 1 w Dzierżonowie (tworzą go: liceum ogólnokształcące oraz technika: mechaniczne, mechatroniczne, informatyczne i elektroniczne).